

dôvodov, z dôvodov zabezpečenia štátu proti ohrozeniu vnútornému. Vo versailleských protokoloch sľubovali sme, že štát náš bude niečo podobné Švajčiarsku. V protive s týmito sľubmi postavili sme sa v našej ústave na zásadu nacionálneho štátu, ustanovili sme za reč štátnu reč česko-slovenskú a reč menšín je len výnimkou. Do úradov sme i na územiach menšín menovali vo veľkom počte našich príslušníkov, vytvorili sme menšinové školstvo so značným počtom detí inojazyčných a pomáhali sme vytvoriť situáciu, ktorá viedla k odboju... Názor ministerstva zahraničia, prosím, odložiť a považovať prevzatie zmlúv, okrem ktorých nás viažu i zmluvy nové (viedenské protokoly) za platné." – SNA, SL, kart.72, f.: Delimitačná komisia pre arbitráž vo Viedni, bez č.

138

3. február 1939, Bratislava.

Predseda vlády Slovenskej krajiny J. Tiso žiada MZV, aby česko-slovenské vyslanectvo v Budapešti podalo správu o národnostných právach slovenskej menšiny v Maďarsku.

Maďarská národná skupina na Slovensku prostredníctvom svojich politických činiteľov v Slovenskej krajine predostrela Predsedníctvu Slovenskej vlády žiadosť¹, aby jej bolo povolené:

1. Spievanie maďarskej národnej hymny (Isten áld meg a magyart...) a to z príležitosti:

- a) Na začiatku a na konci každého verejného prejavu, usporiadaného maďarskou stranou, alebo maďarskou národnou skupinou,
- b) na začiatku a na konci každého maďarského usporiadania z príležitosti maďarských národných sviatkov,
- c) na konci bohoslužby z príležitosti maďarských národných sviatkov konaných,
- d) každú nedeľu a sviatok na konci bohoslužby v kostoloch k tomu ustálených, resp. bohoslužby k tomu ustálenej. (Na konci tzv. maďarskej bohoslužby.)

2. Nosenie maďarských národných farieb a to tým spôsobom, že stužka alebo odznak v maďarských národných farbách (červená-biela-zelená) môžu byť členmi maďarskej národnej skupiny nosené stále. Stužka v maďarských národných farbách nemôže byť širšia ako 3 cm a dlhšia ako 5 cm, kým odznak v národných farbách vo forme štítu alebo gombíka nemôže byť väčší ako s priemerom 2 cm.

3. Používanie maďarskej národnej zástavy na území Slovenskej krajiny a to z príležitosti:

- a) Každého verejného prejavu, usporiadaného maďarskou stranou alebo maďarskou národnou skupinou,
- b) každého maďarského usporiadania na uzavretom mieste,
- c) keď vláda alebo k tomu príslušné orgány nariaďujú ozdobenie zástavami, alebo takéto ozdobenie od obyvateľstva požadajú,
- d) maďarských národných sviatkov (15. marca, 13. augusta, 20. augusta, 6. decembra) a to tak, že maďarská národná zástava môže byť na domoch vyvesená len so súčasným vyvesením úradnej slovenskej zástavy a dĺžka maďarskej zástavy nemôže presahovať osem metrov a zástava nemôže byť ozdobená maďarským štítom, alebo maďarskou (uhorskou) svätou korunou.

4. Založenie Maďarskej gardy na území Slovenska.

5. Dovážať, rozširovať a kolportovať tlač Spolku sv. Augustína a dovážať, rozširovať a kolportovať v Maďarsku vydávaných novín: Felvidéki Magyar Hírlap, Esti Újság, Új Magyaráság, Függetlenség, Nemzeti Újság, Magyaráság.

Žiadam bezodkladným dotazom na česko-slovenskom vyslanectve v Budapešti zistiť, či a akým opatrením je povolené pre príslušníkov slovenskej menšiny, pripadlých po viedeňskom arbitrážnom rozsudku k Maďarsku:

1. organizovanie slovenskej menšiny v Maďarsku,
2. spievanie neúradnej národnej hymny „Hej Slováci“,
3. nosenie slovenských národných farieb,
4. používanie slovenskej národnej zástavy v Maďarsku,
5. zakladanie Hlinkovej gardy v Maďarsku,
6. dovážanie, rozširovanie a kolportovanie časopisov vydávaných v Slovenskej krajine.

V kladnom prípade ráčte dať a tiež ustáliť aj tie okolnosti, pri akých príležitostiach, v akom rozsahu a akým spôsobom môžu príslušníci slovenskej národnej menšiny uvedené oprávnenia používať v Maďarsku.

Správu vzhľadom na naliehavú nutnosť vyriešenia uvedených otázok medzi Slovenskou krajinou a Maďarskom očakávam obratom⁷.

Predseda slovenskej vlády:
Dr. Jozef Tiso

AMZV ČR, PS II. kart. 255, č. 18 089. Originál, strojopis.

¹ Žiadosť predstaviteľov maďarskej menšiny na Slovensku nemáme k dispozícii. Otázka J. Tisa bola motivovaná prípravami na rokovanie delegátov česko-slovenskej a maďarskej menšinovej komisie, ktorá sa pôvodne mala konať v Bratislave dňa 9. 2. 1939.

² Odpoveď česko-slovenského vyslanectva v Budapešti pozri dok. č. 154.

139

6. február 1939, 11.00 hod., Praha.

Záznam telefonického rozhovoru zástupcu ministra zahraničných vecí I. Krna s česko-slovenským vyslancom v Budapešti M. Kobrom v záležitosti vojenského incidentu pri meste Užhorod.

Záznam

Obsah zpráv o incidentu, který se stal dne 4. a 5. února t. r. v okolí Užhorodu sdělil jsem dnes panu vyslanci Kobrovi a žádal jej, aby o tom v přátelském tonu promluvil s vyslancem Vörnlem a řekl mu, že podle našeho názoru jest tento incident lokálního významu, který bude likvidovaný styčnými důstojníky¹. Že však by bylo žádoucí, aby s maďarské strany bylo přísně dbáno toho, aby se civilní ozbrojené živly nepouštěly do vzdálenosti 1. 5 km od demarkační čáry, neboť zdá se, že se incidenty podobného rázu vyvolávají tehdy, jakmile se dostaví výsledek nějakého ujednání mezi delegacemi, jenž by mohl způsobiti uklidnění a návrat normálnějších poměrů na Podkarpatské Rusi².

Dr. Krno

SNA, Vládný delegát při MZV, kart. 2, č. 28. Kópia, strojopis.

¹ Vo veci incidentu M. Kobra tlmočil česko-slovenské stanovisko 7. 2. 1939 na prijatí u J. Vörnleho. Pozri maďarský záznam rozhovoru; DIMK, III, s. 434 – 435, č. 299.